
Публикуван на: 06-02-2006

Източник: Портал "Европа"

С две противоположни прилагателни в ума и един недвусмислен евро-доклад в ръка, разпечатан от Интернет, в България през ноември 2005 дойде за няколко дни едно младо момиче от Холандия – Марлийз де Конинг.

Тя е журналист – кореспондент на Нидерландската прес-асоциация GPD за Централна и Югоизточна Европа. Тази интересна командировка се увенча се с написването на няколко статии за България, публикувани в холандския печат (вж. www.gpd.nl).

Прилагателните на Марлийз бяха "бърза" и "бавна" – по адрес на българската съдебна система, а евро-докладът разбира се бе този, съдържащ последните критики на ЕК към българското съдопроизводство. Това бе темата на първата статия на Марлийз. Втората бе за показните убийства, организираната престъпност и корупцията. По този въпрос предварителният "арсенал" на репортерката бе наръч публикации от българския печат, и едно популярно дори в страната на лалетата име – Бойко Борисов. Последният бе стъпил за първи път в кметския кабинет в деня, в който Марлийз де Конинг стъпи за първи път в София. Интервю впрочем нямаше, но имаше обещание то да се случи при следващата ѝ командировка напролет.

Преди да преразкажем за Портал "Европа" какво чу и видя холандската репортерка в София, нека да кажем, че тя изостави думичките "бърза" и "бавна" от предварителната си нагласа. Основното ѝ интервю за придобиване на общо впечатление по темата бе със зам.-председателя на СЮБ Димитър Гочев.

Следва разходка из Софийския градски съд, за която умишлено не е предупредила прес-службата. Няма проблем с влизането – охраната пропуска чужденката наред с българите, професионалният фотоапарат също не е пречка за достъп. Граждани чакат делата си пред съдебните зали, гушнари папки с юридическа документация. Охотно отговарят на репортерските въпроси – не са категорично недоволни от съдопроизводството, въпреки че делата им се бавят с години. Дали дават рушвети? Никой не признава. Две угрижени жени – младеж със скъп автомобил блъснал и ранил 10-годишното внуче на едната. Водят дело, но не са убедени, че ще има справедливост за тях: "Много е богат извършителят, много... Не знам..." – лаконични са те. В съседния коридор на съда предизвикателно облечена адвокатка казва: "Българската съдебна система за мен не е лоша, защото не познавам чуждите и нямам с какво да я сравня. Нищо не ме притеснява – ако някое дело е по-заплетено, винаги можем да го отложим, като кажа, че съм болна." Вечерта Марлийз се среща в тих бар с младо момче, хванато с джойнт в центъра на София. Грози го условна присъда – делото

му все още е в дознанието, два пъти връщано от прокуратурата поради пропуски. Младежът не иска присъда, дори и условна, защото възнамерява да учи в чужбина. Марлийз го пита – “Какво ще правиш, щом случаят ти вече е попаднал в системата, намери ли си добър адвокат, който да те защитава на делото?” Той отговаря: “Така и така съм приготвил пари – защо да ги давам на адвокат и да рискувам да загубя делото? Ще дам сумата на когото трябва и дело изобщо няма да има.” На другия ден Марлийз вижда как функционира Върховният административен съд – пълна прозрачност и ефективност, перфектна електронна система и активно общуване с медиите. Следва събиране на факти и цифри – бюджет на съдебната система, статистики за дела, съдилища, присъди и брой извършени престъпления. Интернет-страниците на съответните институции са на високо ниво, информацията е преведена и на английски, чуждестранната журналистка няма никакви проблеми. В края на деня известен университетски преподавател по право обобщава пред Марлийз: “Българските съдии са с добър социален и материален статус. Един младши съдия получава по-голяма заплата, отколкото професора, който до вчера му е чел лекции по право в Алма Матер.” Политолози и европеисти формулират пред Марлийз де Конинг сериозни критики, че приемането на новия НПК – а и промените през последните години въобще – са направени “под пара и на юруш”: не в резултат на естествения прогрес на обществото, а заради наблюдението, което Брюксел осъществява над страната ни. Мнението на интервюираните от Марлийз коментатори е, че самите реформатори са сред основните спънки пред всички реформи в България, понеже “или нямат ясна стратегия и подход, или всеки кабинет има различна визия за реформите.” В приемната си виден столичен адвокат казва на Марлийз, че поверяването на дознателска работа в ръцете на МВР-служителите е “бомба със закъснител”, защото малцина от униформените са юристи, а за да издържат доказателствата срещу престъпниците в съда, е нужен стабилен опит.

Работата по статията, свързана с организираната престъпност, е далеч по-трудна, което е съвсем нормално в репортерската професия. Това, което не се струва нормално на Марлийз обаче, е несъдействието от страна на пресцентъра на МВР. След като се среща с когото трябва и вижда каквото трябва, тя задава писмено два елементарни въпроса към МВР чрез неговата прес-служба: първо, какво представлява операция “Респект”; и второ – колко хора са подали сигнали за корупция на служители на МВР. На сайта на МВР има специална секция “Антикорупция”, на която всеки може да сигнализира, че е станал свидетел на “конкретна корупционна проява” на служител на МВР. Освен това е разкрита т.нар. “гореща телефонна линия”. Марлийз знае, че в сградата на ул. “Гурко” има специален малък офис, в който служител приема сигналите на гражданите. Тя пита: колко хора са се възползвали от дадената им възможност? Отговор до написването на статията не е получен. За информация – става дума за туининг-проект по програма ФАР2002 на МВР и Ню Скотланд Ярд, в изпълнение на Националната стратегия за противодействие на корупцията.

Среща в редакцията на столичен всекидневен с виден български разследващ журналист. Марлийз пита за големите босове, тяхната биография и интереси. На въпрос дали “мафията е видима”, колегата я съветва да се разходи из полите на Витоша и да посети няколко известни нощни заведения в столицата. Тя прави – без снимки, само за впечатление.

Ден преди Марлийз да отпътува от България, във вестника четем за униформен полицаи, който

рекетирали незаконни търговци на Илиянци. По сигнал на една продавачка, служителят на реда бил санкциониран. Отиваме на Илиянци. Още преди входа ни спират мъже и жени, повтарящи "Фактури, фактури"... Марлийз ги заговаря на английски и те безпроблемно повтарят офертата си на езика на Шекспир. Фотоапаратът не ги плаши. Вътре в столичното тържище обаче почти никой не желае да говори, а ако някой каже, че "не е като да няма разни незаконни неща понякога", отказва да посочи името си.

Преди да отпътува, казва кое й е направило най-силно впечатление от чутото и видяното у нас. Марлийз цитира думите на един от интервюираните: "Защо България се бори толкова мъчително с корупцията? Ами може би защото тя не пречи на българите."

В навечерието на гласуването на Договора за присъединяване в холандския парламент, Портал "Европа" предлага преведени материалите, поместени през ноември и декември в няколко регионални вестници в Холандия.

СОФИЙСКИЯТ "ШВАРЦЕНЕГЕР" НЕ МОЖЕ ДА СЕ СПРАВИ СЪС СОБСТВЕНИЯ СИ ГРАД

□ □□□□
□□□□□ □□□□□□
□□□□□□□
□□□□□□ □□□□□□
□□□□ □□□□□□□□
□□□□□Предизборен плакат с личен поздрав
от Бойко Борисов, новоизбрания кмет на София,
който нарича себе си "ГЕНЕРАЛна Промяна"

□□□□ □□□□□□□□С убийството на българския топ-банкер и застраховател Емил Кюлев на 26 октомври в центъра на София стана ясно, че мощта на престъпния свят в страната съвсем не е отслабнала. Сега българите възлагат надежди на Бойко Борисов, новия кмет на София, да сложи край на влиянието на мафията.

Три черни BMW-та вземат с голяма скорост завоя към клуб Планета, в центъра на София, и паркират до бордюра. Една бронирана кола отпред, една отзад и трета скрита помежду им.

Вратите й се отварят почти едновременно. Група мъже с черни кожени якета ескортират мъж и жена по червения килим към клуба. Парти при затворени врати. "Четирикрилен гардероб" с качулка на главата задържа на входа любопитните минувачи – тук купонясват единствено богатите.

От убийството на Емил Кюлев в края на октомври напрежението в българската столица постоянно расте. Кюлев е осмият известен българин, който умира от насилствена смърт през последните няколко месеца. Управата на София отговаря на вълната от престъпни саморазправи чрез операция "Респект".

От 31 октомври броят на полицаите по улиците е удвоен. За по-малко от три седмици са извършени 486 ареста, 65 369 коли са претърсени и 56 752 души проверени за документи. В заключение са арестувани петима заподозрени, сред които и братя Маринови. Официално занимаващи се със застрахователен бизнес, двамата са по-известно като трафиканти на наркотици, жени и коли.

Убийството на Кюлев идва в изключително неудобен за властите момент – един ден след като България получава тежка критика от страна на Европейската комисия за неспособността си да се справи с организираната престъпност. Докато Правителството поддържа спокойния тон, изключително влиятелния и заможен Кюлев бе застрелян посред бял ден. Оказва се, че Кюлев е един от малкото почтени богати българи, собственик на легален бизнес и спонсор на различни спортни клубове.

От убийците няма и следа. Събирането на вещественни доказателства изглежда не е от най-силните качества на българската полиция. Според адвокат Пеньо Грозев това се дължи на смесица от корупция, недостиг на пари и некадърност.

В миналото Грозев защитава няколкократно с успех предполагаеми мафиотски босове. Последния му клиент е бившият кмет на София, който е съден за корупция.

Според Грозев всички големи престъпници са познати поименно на властта. "Но това не им пречи да обикалят демонстративно с колите си, да киснат по курортите и да интимничат с кмета и съдебната власт."

Гражданите на София възлагат всичките си надежди на Бойко Борисов. Неговата предизборна кампания беше изпълнена с критични лозунги от рода на "полицията хваща престъпниците, правосъдието ги пуска на свобода". Той обещава да промени всичко. При успех на операция "Респект", на българския Арнолд Шварценегер му предстои блестяща политическа кариера. До този момент по-голямата част от арестуваните още на другия ден е отново на свобода.

ПРЕСТЪПНОСТТА ОБЪРКВА ЕВРОПЕЙСКИТЕ МЕЧТИ

□□□□ □□□□□□□□
□□□□□

□□□□ □□□□□□□□ □ □□□□
□□□□□ □□□□□□
□□□□□□□
□□□□□□ □□□□□□
□□□□ □□□□□□□□
□□□□□

□□□□ □□□□□□□□България има огромно желание да влезе в Европейския съюз, но организираната престъпност пречи за това. Всички надежди са възложени на новия кмет на София.

София (...) Убийството на Кюлев идва в изключително неудобен за властите момент – един ден след като България получава тежка критика от страна на Европейската комисия за неспособността си да се справи с организираната престъпност. Докато правителството запазва спокойния тон, изключително влиятелния и заможен Кюлев бе застрелян посред бял ден докато чакаше в колата си на светофар на булевард "България". Същият бе моментално прекръстен на "булевардът на смъртта". Четирилентовият път води от центъра на София към Бояна, квартала, където заможните българите живеят в палати зад високи дувари.

Това, което се случи с Кюлев, може да се случи на всеки от нас

Оказва се, че Кюлев е един от малкото почтени богати българи, собственик на легален бизнес и спонсор на различни спортни клубове. "Легален и популярен бизнесмен" по думите на неговия приятел Васил Симов, управител на Ейбанк и на българската Стокова борса. "Гангстерите се избиват помежду си и това не ни впечатлява. Може би на Балканите това е част от прехода от комунистическа планова икономика към пазарна икономика. Но това, което се случи на Кюлев, може да се случи на всеки от нас"

Симов обаче не смята да си взима охрана. "Ако изведнъж се заобиколя с фигури с тъмни очила, всеки ще си помисли, че имам причина да се страхувам от разчистване на сметки."

Слуховете за връзки на Кюлев с мафията той отхвърля с думите "без доказателства, няма престъпление". От убийците няма и следа. Събирането на веществени доказателства изглежда не е от най-силните качества на българската полиция.

Според адвокат Пеньо Грозев това се дължи на смесица от корупция, недостиг на пари и некадърност. "Това опростява нещата за мен". В миналото Грозев защитава няколкократно с успех предполагаеми мафиотски босове. Последния му клиент е бившият кмет на София, който е съден за корупция.

Според Грозев всички големи престъпници са познати поименно на властта. "Но това не им пречи да обикалят демонстративно с колите си, да киснат по курортите и да интимничат с кмета и съдебната власт."

Гражданите на София възлагат всичките си надежди на Бойко Борисов, който до скоро беше дясната ръка на министъра на вътрешните работи в борбата срещу организираната престъпност. Неговата предизборна кампания беше изпълнена с критични лозунги от рода на "полицията хваща престъпниците, правосъдието ги пуска на свобода". Той обещава да промени всичко. При успех на операция "Респект", на българския Арнолд Шварценегер (бивш холивудски актьор от австрийски произход, настоящ губернатор на Калифорния) му предстои блестяща политическа кариера. До сега по-голямата част от арестуваните е още на другия ден на свобода.

БЪЛГАРИЯ СЕ БОРИ СРЕЩУ МАФИЯТА

□□□□
□□□□□ □□□□□□
□□□□□□□
□□□□□□ □□□□□□
□□□□

□□□□□□□□
□□□□□ "Гробът на Емил Кюлев, убития в края на октомври
топ-банкер" и "Предизборен плакат с личен поздрав
от Бойко Борисов, новоизбрания кмет на София.
Борисов обещава на бизнесмените да се заеме
сериозно с престъпността"
□□□□

□□□□□□□□Новият кмет на София иска да сложи край на господството на престъпния свят

София (...) С убийството на българския топ-банкер и застраховател Емил Кюлев на 26 октомври в центъра на София стана ясно, че мощта на престъпния свят в страната съвсем не е отслабнала. Българите възлагат сега надежди на Бойко Борисов, новия кмет на София, да сложи край на

Вълшебните думи, които водят до рушветчийство са: "Какво ще правим сега?" или "Как можем да оправим този проблем?". Точната фраза се набива в главите на българите по време на последния урок от курса по кормуване: минаването на червено струва пет евро, карането под влияние на алкохол – приблизително 75. Избягването на глоба има точно определена цена. Дребните пари не са проблем.

Думите "пари" и "рушвет" трябва внимателно да се избягват по време на разговора с "чичко полицай".

Предпазливост

Полицаяте са станали по-предпазливи, защото Брюксел всичко чува.

За жалост на "Петров" (22) крилатата фраза не свършва работа, когато го хващат с джойнт в ръка в един парк в столицата София. Полицаяте отказват неговите услужливо предложени пари и му слагат белезниците. Той прави последен отчаян опит да избегне съда с думите "Не може да не стане, въпроса е само колко ще струва". Според него цената по избягване на съдебен процес е около 600 до 1000 евро, три месечни заплати. "Много пари, ама така се налага", обяснява "Петров". "Със съдебно досие нямам никакъв шанс да ида да уча в чужбина."

Разтакаване

Едно обикновено съдебно дело в България продължава често няколко години. Корупцията е една от причините за разтакаването. На част от съдиите и съдебните служители им се плаща, за да местят непрекъснато определени дела най-отдолу в купчината. "До момента, в който на никой няма да му се иска да ги изравя отново", разяснява адвокат Пеньо Грозев. Между другото, той е защитник на бившия кмет на София, който е заподозрян в корупция. Грозев разказва случай, в който първото заседание се отлага вече 13 години. Недостигът на пари играе също роля за бавното завъртане на съдебната машина. Например, повечето от сто и трите регионални съдилища разполагат само с един компютър. Достъпът до интернет продължава да е проблем. Управата на Евро съюза напомня почти ежемесечно на България, че поддържането на реда трябва да се подобри, ако държавата държи да влезе в него през 2007. Отлагане до 2008 би било истински кошмар за правителството, което с всички сили се стреми да коригира закони и да изкорени корупцията. По прозорците на пограничните постове са налепени стикери с предупреждението да не се подкупва. Министерството на вътрешните работи отваря "доносническа" линия за граждани, които искат да подадат анонимна информация за корумпирани държавни чиновници. Броят на хората, обаждани се на въпросния номер се пази в тайна, но според българските медии линията за доноси е претърпяла неуспех.

Добър пример

Според критиците тези мерки са безсмислени, защото хората предпочитат да платят пет евро мръсни пари, отколкото 50 евро глоба. Политиците и полицията трябва първи да дадат добър

пример. По време на последната предизборна кампания лидерът на турската партия, Ахмед Доган, открито признава, че предприятията, финансирани неговата кампания по право получават държавните поръчки.

ПО-ЕВТИНО Е ДА ПОДКУПИШ

□ □□□□

□□□□□ □□□□□□

□□□□□□□

□□□□□□ □□□□□□

□□□□ □□□□□□□□

□□□□□“Българи в коридора на съдилище.

Едно обикновено съдебно дело трае често с години” и

“Хора, чакащи в коридора на софийския съд.

Повечето съдилища разполагат само с един компютър

– причина за влачещите се съдебни дела.

Даването на подкуп изглежда по-евтино от заплащането на глоба”

□□□□ □□□□□□□□София (...) Вълшебните думи, които водят до рушветчийство са: “Какво ще правим сега?” или “Как можем да оправим този проблем?”. Точната фраза се набива в главите на българите по време на последния урок от курса по кормуване: минаването на червено струва пет евро, карането под влияние на алкохол – приблизително 75. Избягването на глоба има точно определена цена. Дребните пари не са проблем, но думите “пари” и “рушвет” трябва внимателно да се избягват по време на разговора с “чичко полицаи”. Полицаята са станали по-предпазливи, защото Брюксел всичко чува. За жалост на Петров (22), псевдоним, крилатата фраза не свършва работа, когато го хващат с джойнт в ръка в един софийски парк. Полицаята, учудващо, отказват неговите услужливо предложени пари и му слагат бележниците. Той прави последен отчаян опит да избегне съда с думите “Не може да не стане, въпроса е само колко ще струва”. Според него цената по избягване на съдебен процес е около 600 до 1000 евро, три месечни заплати. “Много пари, ама така се налага”, обяснява Петров. “Със съдебно досие нямам никакъв шанс да ида да уча в чужбина”.

Едно обикновено съдебно дело в България продължава често няколко години. Корупцията е една от причините за разтакаването. На част от съдиите и съдебните служители им се плаща, за да местят непрекъснато определени дела най-отдолу в купчината. “До момента, в който на никой няма да му се иска да ги изравя отново”, разяснява адвокат Пеньо Грозев. Между другото, той е защитник на бившия кмет на София, който е заподозрян в корупция. Грозев разказва случай, в който първото заседание се отлага вече 13 години. Недостигът на пари играе също роля за бавното завъртане на съдебната машина. Например, повечето от сто и трите регионални съдилища разполагат само с един компютър. Достъпът до интернет продължава да е проблем. Управата на Евросъюза напомня

почти ежесечно на България, че поддържането на реда трябва да се подобри, ако държавата държи да стане член през 2007. Отлагане до 2008 би било истински кошмар за правителството, което с всички сили се стреми да коригира закони и да изкорени корупцията. По прозорците на пограничните постове са налепени стикери, които предупреждават да не се подкупва.

Линия за доноси

Министерството на вътрешните работи отваря доносническа линия за граждани, които искат да подадат анонимна информация за корумпирани държавни чиновници. Броят на хората, обаждащи се на въпросния номер се пази в тайна, но според българските медии доносническата линия е претърпяла неуспех. Според критиците кампанията е безсмислена, защото хората предпочитат да платят пет евро мръсни пари, отколкото 50 евро глоба. Политиците и полицията трябва първи да дадат добър пример. По време на последната предизборна кампания лидерът на турската партия, Ахмед Доган, открито признава, че предприятията, финансирани неговата кампания по право получават държавните поръчки.

Димитър Стоянов Иванов седи на пейка в коридора на Софийския съд. Странният човек влачи от 2001 две дела за получаване за земя, конфискувана по време на комунизма. "Делото е заплетено", уточнява той. "Отвeтника има повече пари и силни адвокати, които знаят всякакви номера." Според Иванов адвокатите са опорната точка на системата, над съдиите и закона. "Те се опитват да протакат делата по пет - десет години, до момента, в който се откажеш"

Адвокатката по наказателно право – слънчеви очила, къса пола и кожено палто, която говори с клиенти по-нататък в коридора, не иска да бъде цитирана във вестника. "Името си е име", казва тя заговорнически.

Тя няма нужда от трикове, за да отложи дело. "Просто казваш, че си болен", казва тя осъдително във връзка с многобройните промени на закона, обявени от Министерството на правосъдието. Тази година вече 28 пъти променят процедурите в Наказателния кодекс. "Министерството иска най-вече да създаде впечатление, че нещо е променено. В действителност са сменени само номерата на параграфите, но не и съдържанието. Как се работи така?"